Horváth Péter

Kutyaszótár

Cincili szerint a világ

D
mint, *derű, dominó, dudva és durva*

Durván számítva Péterék lakása háromszor akkora, mint Judité volt. Három nagy szoba van benne. Plusz konyha, fürdőszoba, vécé, spejz (más szóval kamra). Azután a gardrób, ahol plafonig érő széles szekrényük van, meg a fregolijuk, amin a kimosott ruháik száradnak. A gardrób mellett van még Péter dolgozó cellája és egy nagy-nagy előszoba, ami az enyém lett, ők csak átjártak rajta. Aztán meg lett engedve, hogy az egész lakásban szabadon lófráljak, és ott aludjak el, ahol kedvem tartja. Nappal azóta is hol itt alszom, hol ott. De éjszaka csakis a hálószobájukban. Lett ott egy saját hencserem, puha párnával bélelt lapos, széles kosár. Ma már kilóg belőle a fejem, mert tényleg megnőttem, ahogy Sámli jövendölte. De nem zavar, hogy kilóg.

Megszoktam.

Szeretem.

(Na, erről a szóról is kell majd egy fejezet.)

Egyébként Gabi is színésznő, mint Sámli Matildja volt, de ő még majdnem fiatal, ezért nincs meghízva. Csinos és cserfes, ami annyit tesz, hogy folyton beszél. (Péter szerint akkor is, ha nem kellene.) Délelőtt szerepet próbál, este játszik a színházban. Olyankor egész nap Péter van velem. Mire felébredek reggel, Gabi rendszerint még alszik, Péter már kint ül a dolgozószobának nevezett kis odújában.

Ha kétlábra álltam, félévesen elértem a könyökét.

– Hét óra! – böködtem. – Vigyél le!

– Az istenedet, Füge! – kiáltott. – Most kitörölted, amit írtam!

– Ne kiabálj! – kértem. – Nem vagyok süket.

– Ez a komputerem képernyője – mutatott az íróasztalán trónoló tévére. – Ez meg itt, a klaviatúra. Betűk vannak rajta. Ha lenyomok egy gombot, a betű megjelenik a monitoron. Látod?

– Nem vagyok vaksi se!

– A betűk hangokat jelölnek, a hangok alkotják a szavakat – magyarázta. – A szavak mondatokat, azok meg a bekezdéseket.

Lepötyögött egy mondatot:

– Csak a derű óráit számolom.

– Minek? – kérdeztem.

– Ez meg itt az egér! – mutatta felelet helyett – Ezzel mozgatom a kurzort a monitoron. De ha megböködd az egeret tartó kezemet...

– Az egér nem olyan! – szóltam közbe. – Láttam a szeméttárolóban.

– Jól van! – sóhajtott. – Ne dumálj örökké. Inkább leviszlek.

Péterrel reggelente kétféle sétautunk van, attól függően, hogy melyik kapun megyünk. A házunk főkapuja az Üllőire nyílik, a hátsó a Barossra. Ha a főkaput használjuk, akkor balra fordulva húzom őt magam után, lehetőleg gyorsan, hogy hamar kiérjünk a Markusovszky téri kutyafuttatóba. Ott szabadon rohangálhatok a kollégáimmal, amíg ő a gazdáikkal hetyeg. A hátsó kapu a hosszabbik sétaútra vezet. Ott először átrángat a zebrán (pedig piros a lámpa!) a könyvtár előtti Szabó Ervin térre, ahol egy szobros szökőkút körül három elkerített füves rész is van.

A szökőkút kőperemébe hosszú körmondatot vésték.

„1928 E KUTAT HÁLÁS MAGYAROK EMELTÉK
NAGYBRITANIA MÉLTÓ FIA VISCOUNT ROTHERMERE
TISZTELETÉRE, AZ Ő BETŰJE MEGÖLI A HATALMASKODÁST, AZ
Ő LELKE MEGELEVENÍTI AZ IGAZSÁGOT”

– Nem értem – mondtam, mikor felolvasta.

– Ez itt Magyarország! – mutatott körbe. – Mi magyarok vagyunk. Én magyar férfi vagyok, te meg magyar kutya. Ez a Viscount viszont angol. Anglia hatalmas, távoli ország, a határain kívül is birtokai voltak. Azért is hívták Nagy-Britaniának.

– Akkor az angolok más szóval britek?

– Mit nem értesz még, ha ilyen okos vagy?

– Az egészet – mondtam.

Lehuppant a fűbe, mellé heveredtem.

– Száz éve a magyarok csúnyán viselkedtek, ezért meg lettek büntetve – mondta. – Viscount Rothermere szerint túl szigorú büntetést kaptunk, ami nem volt méltányos. Ezt megírta egy angol újságba. Ezért vésték a magyarok hálából a kőbe, hogy Viscount betűje megöli a hatalmaskodást, és a lelke megeleveníti az igazságot.

– Mi az a lélek? – kérdeztem.

– Ezt majd inkább máskor.

– És a méltányos igazság?

Felkászálódott.

– Az az igazság, hogy mindjárt fél nyolc, Füge. Nem érünk rá itt tovább heverészni. Még nem is pisiltél. Gabit nyolckor fel kell ébresztenünk, különben elkésik a színházból.

– Akkor megbüntetik?

– Igen, úgyhogy menjünk.

– Ráérünk – nyújtóztam. – Otthon majd írsz olyan betűket, amik megölik a hatalmasságot, és Gabit nem büntetik meg.

– Azért csak haladjunk.

– Oké! – mondtam. – Tessék. Már pisilek.

(Azóta is ott szoktam először.)

Azt a kőmondatot még mindig nem értem egészen, de Péter azt mondja, belejövök az értésbe, mint az ugatásba. Ezért a szökőkutat meg szoktam ugatni. (Az már egész jól megy.) Morogni is tudok, mélyen, mint a Krumpli, aki angol (azaz brit) buldog, mégis a Bródy Sándor utcában lakik, ami magyar utca.

A szökőkúttól egy kis utcán át jutunk a Nemzeti Múzeum mögé, a Pollack Mihály térre. A Rádió régi épülete előtt is vannak füves részek, körülkerítve élősövénnyel. (A sövény kockára nyírt, sűrűn egymás mellé ültetett bokrokat jelent.) Az egyiken van egy embernyi rés, mindig átbújunk rajta. Bent, a sövény mögött elengedem a pórázát, hogy kedvére ácsoroghasson, amíg én ellenőrzöm a területet, ahol nem csak ehetetlen dudva terem, de friss, vastag fű is, ami finom. Ott legelészek, és pisilek még egyet. Aztán megint pórázon vezetem tovább, a mélygarázs fölötti, nagy betonplaccra, ahol a nagyképű galambok lófrálnak. Egy zacskós öregasszony szokta etetni őket. Száraz kenyérdarabokat szór nekik a földre. Nincs rossz íze a kenyérnek, mégse ehetek belőle, mert akkor Péter kiabálna velem.

– Ezerszer mondtam már, hogy semmit, érted, semmit nem eszünk az utcán a földről! Gabi megöl engem, ha téged megmérgeznek!

A mérgezést Gabi a Fészbukon olvasta.

– Vannak boldogtalan emberek, Cincili! – magyarázta. – Zsilettpengét tesznek a kolbászba, patkánymérget a kenyérbe.

– Miért? – kérdeztem.

– Mert nincs se kutyájuk, se macskájuk, és azt akarják, hogy másnak se legyen.

Addig soha nem gondoltam arra, hogy valaki nekünk rosszat akarhat.

Nagyon megijedtem.

– Ne törődj vele! – mondta később Péter. – Gabi örökké aggódik.

– Miért?

– Ez bonyolult.

– Azért csak próbáld elmagyarázni.

Rágyújtott egy cigarettára.

– Tudod, a magyarok sokfélék – fújta a füstöt.

– Mint a kutyák, hogy puli meg vizsla? – prüszköltem.

– Meg dán dog, angol agár, spanyol masztiff. A nevük mutatja, honnan származnak. De ha itt születnek, vagy idejönnek lakni, akkor magyar kutyák lesznek. Így vagyunk mi, emberek is ezzel. Az én apám szülei például szlovákok voltak. Anyám nagyszülei osztrákok. Mások felmenői másfelől érkeztek Magyarországra.

– Van a futtatóban egy fehér puli, akit Erdélyből hoztak – bólintottam.

– Gabi ősei a Vörös-tenger mellől indultak világgá, amikor elüldözték őket.

– Miért üldözték el?

– Mert ha drágább lesz a kenyér, a gáz meg a villany, vagy magasabb a felvételi pontszám az egyetemeken, az őslakosok közül sokan úgy gondolják, hogy arról az újonnan jöttek tehetnek. Ezért aggódik Gabi folyton, hogy nálunk semmi ne forduljon rosszabbra, mert akkor sok magyar gondolná, hogy arról a zsidók, cigányok, melegek, vagy a hozzánk menekülő fekete migránsok tehetnek.

– Ezt nem értem – mondtam.

– Megérted majd, ha idősebb leszel.

(Már idősebb vagyok, de még mindig nem értem.)

A Pollack Mihály téren gyakran találkozom ismerősökkel. De éppen csak üdvözöljük egymást, mert mindenki siet a dolgát végezni. Én nem a téren végzem, hanem a Bródy Sándor utcán, legtöbbször az Olasz Intézettel szemben. (Ott olyan illatnyomok vannak, amik beindítják a bélműködésemet.) A séta után felébresztjük Gabit, aztán enni kapok. Sárgarépa, alma, szárított hal a reggelim és öt nagykanál húskonzerv, amibe Péter (Gabi szigorú utasítására) vitaminporokat kever (ha nem felejti el). Hiába mondom neki, hogy a konzervből hatszor annyit is meg tudnék enni, sose ad többet. Ő ritkán reggelizik, csak egy nagy csöbör kávét főz magának. Azzal bevonulunk a munkaodújába. A falon képek vannak, az egyiket Gabi lánya, Eszter rajzolta Péter hetvenedik születésnapjára. Ketten látszanak rajta, Péter és Eszterke.

– A kisebbik lányom! – büszkélkedik Péter.

Pedig Gabi azt mesélte nekem, hogy Eszter öt éves volt, amikor Péterrel megismerkedtek.

– Ötévesnek szülted? – kérdeztem.

– Eszternek más az édesapja – felelte –, de elváltunk tőle. Péterrel akkor találkoztunk, amikor Eszti már óvodás volt. Azon az őszön ment iskolába. Eszti apukája öt évvel később öngyilkos lett.

– Az mit jelent?

Gabi szeme elsötétült.

– Azt, hogy nem jön hozzánk látogatóba.

Láttam a szemén, hogy amit mond, az nem egészen úgy van, de mielőtt tovább kérdezhettem, volna, lehajolt hozzám, és magához ölelt. A szíve épp úgy zenélt, mintha a mamámé lett volna, és ez olyan jó volt nekem, hogy minden kérdésemről megfeledkeztem.

Van még az odúban egy elektromos zongora. Péter ritkán játszik rajta, összevissza. Gitárja is van, néha leveszi a falról, hogy pengesse. Olyankor bemenekülök a nagyszobába, hogy ne halljam, mert rettenetes.

– Hangzavart?! – kiáltott egyszer gitározás közben. – Azt! – felelte magának. – Ha nekik az, ami nekünk vigasz! – És tovább csörömpölte a húrokat.

Az odújában van még a szekreter meg a könyvespolcok és egy hatalmas, kék labda, amivel régebben tornászott a gerince miatt. Na meg az íróasztala és a karosszéke. Leül, rágyújt, issza a kávéját, és pötyögteti a betűket délig. Akkor megebédel, és ad nekem egy szárított nyuszifület. (Kétféle van, szőrös és szőrtelen. A szőröst jobban szeretem.) Ebéd után a hálószoba nagyágyán durmolunk, kifli a kifliben, amíg Gabi megérkezik a színházi próbáról. Én rögtön kivágtatok az előszobába, elsorolom neki a napot.

Péter nem örül ennek.

– Miért pofáztad el, hogy eltörtem egy tányért?

– Te is elmondtad neki, hogy a szőnyegre pisiltem!

– Jó, egyezzünk meg. Ami kettőnk közt történik, az mostantól köztünk marad.

– És ha rákérdez?

– Hallgatsz, mint a csuka.

– Az mi?

– Egy ostoba hal.

– Én nem vagyok ostoba, már majdnem minden szavatokat értem!

– Igen? Akkor halljuk: ki a falkafőnök?

– Te vagy – pislogtam.

– A vezérhím?

– Az is.

– Nahát.

– De ő a domináns nőstény! – vetettem ellen. – Neki mindenről tudni kell!

– Takarodj! – förmedt rám. – Ne lássalak!

Délután ők ketten beszélgetni szoktak.

(Főleg Gabi beszél. Péter hallgatja.)

– Aha. Igen. Ne mondd...!

De Gabi csak sorolja, hogy a világban mi minden romlott el aznap.

(Péter azt mondja, ilyenkor ne figyeljek oda.)

Ha Péter visszafekszik szundítani, akkor Gabi a telefonján beszél, miközben vakargat. Aztán elmegy szerepelni az előadásba. Ja! Előbb átöltözik. Azt szeretem nézni. Az ő külön gardróbszekrénye a hálószobában van, tele ruhával. Sokat felpróbál, mielőtt döntene. Néha megkérdezi:

– Szerinted, Cincili?

Többnyire bólogatok, csak ritkán rázom a fejemet.

Épp úgy, ahogy Péter.

Szerintünk Gabi bármit felvehet és levehet.

(Minden jól áll neki.)

Amikor elmegy, az ajtóig kísérem, ott csókot váltunk, aztán a küszöbre fekszem, és várom, hogy az idő teljen. (De csak múlni szokott, amíg Péter fel nem ébred.)

– Füge!

Ha szidott aznap, elbújok előle.

– Miért nem jössz, ha hívlak?

– Mert azt mondtad, nem akarsz látni.

– Az nem azt jelenti, amit jelent.

– Hogyhogy nem?

– A nem néha igen, az igen meg néha nem.

– Ez különös – tűnődtem. – Írhatnánk erről egy könyvet.

– Úgy érted – nevetett –, hogy te meg én, közösen?

– Legalább egy szótárt! Hogy tudjam, hogy igazából néha mi mit jelent.

– A magyar nyelvben cirka hatvanezer szó van, plusz a toldalékok, változatok, összesen több, mint százezer lehet. Egy ilyen szótárnak soha nem érnénk a végére.

– Főleg, ha el se kezdjük, ugye.

– Azt hiszem, nem érted. Ha csak ötezerről írnánk, ennyit használ nálunk egy átlagember, akkor is évekig tartana szótárazni őket.

– Te hány szavat használsz? – kérdeztem.

– Ha beszélek, nagyjából hétezret.

– Akkor nem vagy átlagember! – lelkesedtem.

– Ha írok, akkor talán nyolc- vagy kilencezret is – mélázott. – Viszont Arany János, a magyarok egyik legnagyobb költője, több, mint tizenhatezer szót írt le a költeményeiben.

– Én hány emberi szót értek?

– Néhány százat.

– Akkor legalább azokat írjuk meg!

Láttam, hogy meghökken.

(Ilyenkor eltátja a száját. Néha kiesik belőle a cigaretta, hogy foltot égessen a nadrágjára.)

– Egy kutyaszótár? – mélázott.

– Ami megszüntetni a hatalmasságot! – idéztem a kőmondatból neki. – Kezdjük mindjárt az *a*-val.

– Az „a" az nem szó, csak névelő.

– Tegyünk hozzá nevet! Mondjuk: *a* kutya. Az már szó, nem?

(A dominó valahogy kimaradt.)